

DỰ THẢO ÁN LỆ SỐ 06

Án lệ số /2019/AL về trách nhiệm bồi thường thiệt hại của cha, mẹ đã ly hôn do con chưa thành niên gây ra

Được Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao thông qua ngày tháng năm 2019 và được công bố theo Quyết định số /QĐ-CA ngày tháng năm 2019 của Chánh án Tòa án nhân dân tối cao.

Nguồn án lệ:

Bản án số 19/2012/DSST ngày 12-6-2012 của Tòa án nhân dân huyện Cum'Gar tỉnh Đắklăk về vụ án “Tranh chấp bồi thường thiệt hại về sức khỏe”.

Vị trí nội dung án lệ:

Đoạn 2 phần “Nhận định của Tòa án”.

Khái quát nội dung của án lệ:

- Tình huống án lệ:

Con chưa thành niên từ đủ 15 tuổi đến chưa đủ 18 tuổi gây thiệt hại ở thời điểm cha mẹ đã ly hôn, sống với cha hoặc mẹ và không có tài sản.

- Giải pháp pháp lý:

Trường hợp này, phải xác định cha mẹ có trách nhiệm liên đới bồi thường thiệt hại do con gây ra.

Quy định của pháp luật liên quan đến án lệ:

- Khoản 2 Điều 606 BLDS năm 2005 (tương ứng với khoản 2 Điều 586 BLDS năm 2015).

- Điều 40 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2000 (tương ứng với Điều 74 Luật Hôn nhân và gia đình năm 2014).

Từ khóa của án lệ:

“Con chưa thành niên”; “Cha mẹ đã ly hôn”; “Liên đới bồi thường thiệt hại”.

NỘI DUNG VỤ ÁN

Theo đơn khởi kiện đề ngày 15-4-2011, bản tự khai, biên bản lấy lời khai và biên bản hòa giải nguyên đơn bà Nguyễn Thị Ntrình bày:

Ngày 26-12-2010, bà điều khiển xe máy biển số 47H1 - 1931 trên đường liên xã theo hướng từ xã E đến xã K, huyện C, khi đi đến đoạn đường thuộc địa phận thôn 6, xã K thì bà bị cháu Mai Công H - sinh năm 1995 điều khiển xe máy biển số 47FB - 0098 đi không đúng phần đường đâm phải. Hậu quả bà bị gãy xương đùi phải, gãy đốt ngón 3 - gãy xương bàn 3, phải điều trị tại bệnh viện. Chi phí cho việc điều trị cụ thể như sau:

- Chi phí cho việc điều trị tại Bệnh viện đa khoa huyện C: 70.000đ

- Chi phí cho việc điều trị tại bệnh viện đa khoa tỉnh Đ: 9.800.000đ
  - Tiền thu nhập thực tế bị mất: 26.400.000đ
  - Thu nhập thực tế bị mất của người chăm sóc là 13.200.000đ
  - Chi phí bồi dưỡng: 5.000.000đ
  - Chi phí tái khám: 800.000đ
  - Tiền xe đi tái khám: 750.000đ
  - Bù đắp về tổn thất tinh thần: 6.000,000đ
  - Tiền sửa xe máy: 4.000.000đ
- Tổng cộng là 65.020.000đ

Cháu Mai Công H, khi gây tai nạn cho bà chưa đủ 18 tuổi và không có tài sản riêng nên bà yêu cầu mẹ của cháu H là bà Nguyễn Thị T phải bồi thường cho bà tiền chi phí điều trị, phục hồi sức khỏe, tiền thu nhập bị mất và tiền sửa xe nói trên với tổng số tiền là 65.020.000đ.

Theo bản tự khai người thực hiện hành vi gây hậu quả cháu Mai Công H trình bày: Ngày 26-12-2010, cháu điều khiển xe máy biển số 47FB — 0098 mang thực phẩm vào rẫy, khi đi đến đoạn đước thuộc địa phận thôn 6, xã K thì xe do cháu điều khiển đâm vào xe máy biển số 47H1 - 1931 do bà N điều khiển.

Theo bản tự khai, biên bản lấy lời khai và biên bản hòa giải bị đơn bà Nguyễn Thị T trình bày: Bà là mẹ của cháu Mai Công H, bà thừa nhận vào ngày 26-12-2010, con trai của bà là cháu H đã điều khiển xe máy mang thực phẩm vào trong rẫy, trên đường đi gây tai nạn cho bà Nguyễn Thị N. Bà N yêu cầu bồi thường thiệt hại với số tiền 65.020.000đ là quá cao, mặt khác bà đã ly hôn với cha của cháu ông Mai Văn T, theo quyết định Công nhận thuận tình ly hôn số 02/QĐTTLH ngày 03-02-2005 của Tòa án nhân dân huyện Cư M'Gar thì cháu H được giao cho ông T trực tiếp nuôi dưỡng nên trách nhiệm bồi thường thiệt hại là của ông T, bà không có trách nhiệm bồi thường thiệt hại nên bà không chấp nhận yêu cầu của bà Nguyễn Thị N buộc bà bồi thường số tiền 65.020.000đ.

Người có quyền lợi, nghĩa vụ liên quan ông Mai Văn T trình bày: Ông và bà Nguyễn Thị T ly hôn từ năm 2005, theo quyết định của Tòa án thì cháu Mai Công H là con chung của ông và bà T được giao cho ông trực tiếp nuôi dưỡng, tại thời điểm cháu H gây tai nạn cho bà Nguyễn Thị N, cháu đang ở với mẹ là bà T nên bà T phải có trách nhiệm chính trong việc bồi thường thiệt hại cho bà N, ông chỉ đóng góp một phần nhỏ trong việc bồi thường. Số tiền 65.020.000đ mà bà N yêu cầu là quá cao, đề nghị Tòa án xem xét lại mức bồi thường cho phù hợp.

Tại phiên tòa hôm nay nguyên đơn bà Nguyễn Thị N yêu cầu bồi thường thiệt hại, cụ thể: Chi phí cho việc điều trị tại Bệnh viện đa khoa huyện C: 70.000đ, chi phí cho việc điều trị tại bệnh viện đa khoa tỉnh Đ: 9.800.000đ, tiền thu nhập thực tế bị mất: 43.800.000đ, thu nhập thực tế bị mất của người chăm sóc là 21.600.000đ, chi phí bồi dưỡng: 5.000.000đ, chi phí tái khám: 800.000đ, tiền xe đi tái khám: 750.000đ, bù đắp về tổn thất tinh thần: 6.000.000đ, tiền sửa xe máy: 4.000.000đ, tiền ăn uống: 4.925.000đ tổng cộng là 87.755.000đ và thừa nhận đã

nhận của bà Nguyễn Thị T số tiền bồi thường thiệt hại là 3.000.000đ; bị đơn bà Nguyễn Thị T cho rằng số tiền bồi thường 85.755.000 mà bà N yêu cầu là quá cao, đề nghị Hội đồng xét xử tính mức bồi thường theo quy định của pháp luật.

Ông Mai Văn T có đơn đề nghị xét xử vắng mặt.

Kiểm sát viên phát biểu ý kiến về việc tuân theo pháp luật tố tụng trong việc giải quyết vụ án:

- Đối với Thẩm phán: Thực hiện đúng theo pháp luật tố tụng dân sự, tuy nhiên vẫn còn thiếu sót là chưa giao thông báo thụ lý vụ án đúng thời hạn.

- Đối với Hội đồng xét xử: Tuân thủ đúng pháp luật tố tụng dân sự

- Đối với đương sự: Tuân thủ đúng pháp luật tố tụng dân sự

Căn cứ vào các chứng cứ và tài liệu thẩm tra tại phiên toà; căn cứ kết quả tranh luận tại phiên toà, trên cơ sở xem xét đầy đủ, toàn diện chứng cứ và ý kiến của đương sự và Kiểm sát viên.

NHẬN ĐỊNH CỦA TÒA ÁN

[1] Ngày 26-12-2010, cháu Mai Công H điều khiển xe máy biển số 47FB-0098 đi trên đường liên xã, khi đi đến đoạn đường thuộc địa phận thôn 6, xã K, huyện C đã đâm xe máy biển số 47H1-1931 do bà Nguyễn Thị N điều khiển. Hậu quả bà N bị đa thương, gãy xương đùi phải, tỷ lệ thương tích là 30% sức khỏe. Theo bản kết thúc xác minh ngày 31-3-2011 của Công an huyện Cư M'Gar thì nguyên nhân gây ra tai nạn là do cháu Mai Công H không đi đúng phần đường quy định. Như vậy lỗi gây ra tai nạn cho bà N thuộc về cháu H.

[2] Vào thời điểm gây ra tai nạn cháu H chưa đủ 16 tuổi, là người chưa thành niên và không có tài sản nên cần buộc cha, mẹ cháu H là người đại diện theo pháp luật bà T và ông T bồi thường cho bà N là phù hợp với quy định tại khoản 2 Điều 606 Bộ luật Dân sự. Bà T cho rằng bà và ông T đã ly hôn, Tòa án đã giao cháu H cho ông T trực tiếp nuôi dưỡng nên bà không trách nhiệm về hành vi của cháu H, lập luận của bà T là không được chấp thuận vì việc ly hôn giữa hai vợ chồng không làm chấm dứt nghĩa vụ của cha, mẹ đối với con chung.

[3] Bà Nguyễn Thị N yêu cầu bồi thường với số tiền là 85.755.000 đồng là quá cao, do vậy xem xét chi phí hợp lý cho việc cứu chữa, bồi dưỡng, bù đắp tổn thất về tinh thần theo quy định để làm cơ sở cho việc bồi thường thiệt hại, cụ thể:

- Chi phí cho việc điều trị tại Bệnh viện đa khoa huyện C: 70.000đ

- Chi phí cho việc điều trị tại bệnh viện đa khoa tỉnh Đ: 8.257.000đ

- Chi phí bồi dưỡng: 5.000.000đ

- Chi phí tái khám: 800.000đ

- Tiền xe đi tái khám; 750.000đ

- Bù đắp về tổn thất tinh thần: 6.000.000đ

- Tiền sửa xe máy: 4.000.000đ

Tại kết luận giám định pháp y số 199/PY - TgT ngày 23-2-2011 của trung

tâm giám định pháp y tỉnh Đ thì thương tích của bà N tạm thời trong 06 tháng nên tiền thu nhập thực tế bị mất như sau:

- Tiền thu nhập thực tế bị mất của bà N: 180 ngày x 100.000đ = 18.000.000đ,

- Thu nhập thực bị mất của người chăm sóc: 60 ngày x 100.000đ = 6.000.000đ.

Tổng số tiền thiệt hại của bà Nguyễn Thị N do sức khỏe bị xâm phạm là 42.877.000 đồng. Do vậy cần buộc ông Mai Văn T và bà Nguyễn Thị T, có nghĩa vụ liên đới bồi thường thiệt hại về sức khỏe cho bà N là 21.438.500 đồng, bà T đã bồi thường 3.000.000 đồng nên bà T còn phải bồi thường số tiền là 18.438.500 đồng. Đối với 4 hóa đơn tiền thuốc có tổng số tiền là 1.193.000 đồng do bà Nam xuất trình là những chứng từ không hợp lệ nên không được chấp nhận.

Ông Mai Văn T có đơn xin xét vắng mặt nên việc xét xử vắng mặt ông T tại phiên tòa là phù hợp với quy định tại Điều 199 Bộ luật Dân sự

Về án phí: Ông Mai Văn T, bà Nguyễn Thị T phải chịu án phí dân sự sơ thẩm theo quy định của pháp luật.

Bởi các lẽ trên:

QUYẾT ĐỊNH

Áp dụng Điều 298, Điều 604, Điều 606, Điều 609 Bộ luật Dân sự; Điều 131 Bộ luật Tố tụng dân sự.

Chấp nhận một phần yêu cầu khởi kiện của bà Nguyễn Thị N. Buộc ông Mai Văn T và bà Nguyễn Thị T có nghĩa vụ liên đới bồi thường thiệt hại về sức khỏe cho bà N là 42.877.000 đồng, chia theo phần ông Mai Văn T phải bồi thường là 21.438.500 đồng; bà Nguyễn Thị T phải bồi thường số tiền còn lại là 18.438.500 đồng.

Về án phí: Ông Mai Văn T phải chịu 1.071.000 đồng án phí dân sự; bà Nguyễn Thị T phải chịu 921.000 đồng án phí dân sự.

Trong trường hợp bên có nghĩa vụ chậm trả tiền thì bên đó phải trả lãi đối với số tiền chậm trả theo lãi suất cơ bản do Ngân hàng Nhà nước công bố tương ứng với thời gian chậm trả tại thời điểm thanh toán.

Người được thi hành án dân sự, người phải thi hành án dân sự có quyền thoả thuận thi hành án, quyền yêu cầu thi hành án, tự nguyện thi hành án hoặc bị cưỡng chế thi hành án theo quy định tại các điều 6, 7 và 9 Luật Thi hành án; thời hiệu thi hành án được quy định tại điều 30 Luật Thi hành án.

Đương sự được quyền kháng cáo bản án dân sự sơ thẩm trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày tuyên án.

Đương sự vắng mặt tại phiên tòa được quyền kháng cáo bản án dân sự sơ thẩm trong thời hạn 15 ngày kể từ ngày nhận được bản chính bản án hoặc kể từ ngày niêm yết bản án.

NỘI DUNG CỦA ÁN LỆ

“[2] Vào thời điểm gây ra tai nạn cháu H chưa đủ 16 tuổi, là người chưa thành niên và không có tài sản nên cần buộc cha, mẹ cháu H là người đại diện theo pháp luật bà T và ông T bồi thường cho bà N là phù hợp với quy định tại khoản 2 Điều 606 Bộ luật Dân sự. Bà T cho rằng bà và ông T đã ly hôn, Tòa án đã giao cháu H cho ông T trực tiếp nuôi dưỡng nên bà không trách nhiệm về hành vi của cháu H, lập luận của bà T là không được chấp thuận vì việc ly hôn giữa hai vợ chồng không làm chấm dứt nghĩa vụ của cha, mẹ đối với con chung”.